Millî Mücadele'nin Hazırlık Dönemi: Havza Genelgesi, Amasya Genelgesi ve Erzurum Kongresi (İTA.8.2.5)

Havza Genelgesi'nin yayımlanma amacını ve Türk milletinde millî bilincin uyandırılmasındaki rolünü açıklar. · Amasya Genelgesi'nin maddelerini Millî Mücadele'nin gerekçesi, amacı, yöntemi ve millî egemenlik ilkesi açısından analiz eder. · Erzurum Kongresi'nin toplanış biçimi ve aldığı kararları bölgesellik, ulusallık, tam bağımsızlık ve millî irade kavramlarıyla değerlendirir.

HATIRLAYALIM

- Mustafa Kemal Paşa'nın 28 Mayıs 1919'da tek başına yayımladığı Havza Genelgesi ile işgallere karşı mitingler düzenlenmesi ve kınama telgrafları çekilmesi istenerek halkta «millî bilinç» uyandırılmış; Hristiyan azınlıklara kötü davranılmaması uyarısıyla Mondros'un 7. maddesinin bahane edilmesi önlenmiştir.
- 22 Haziran 1919 tarihli Amasya Genelgesi çok imzalı (Rauf Bey, Refet Bey, Ali Fuat Paşa, Kâzım Karabekir ve Cemal Paşa onayıyla) yayımlanarak mücadele kişisellikten çıkarılıp millete mal edilmiştir.
- Amasya Genelgesi'nde «Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir» ve «İstanbul Hükümeti sorumluluğunu yerine getirememektedir» maddeleri GEREKÇEYİ; «Milletin bağımsızlığını» AMACI; «yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır» ise YÖNTEMİ ve ilk kez «millî egemenlik» fikrini ortaya koymuştur.

1 EŞLEŞTİRME

Millî Mücadele hazırlık döneminde alınan kararları tarihsel anlam ve yorumlarıyla eşleştiriniz.

d 1. Mitinglerde azınlıklara kötü muamele yapılmaması (Havza)	a) Millî Mücadele'nin yapılma gerekçesini (nedenini) açıklama
a 2. Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir (Amasya)	b) Koşulsuz tam bağımsızlık ilkesini ilk kez benimseme
c 3. Milletin bağımsızlığını milletin azim ve kararı kurtaracaktır	c) Mücadelenin amacını, yöntemini ve millî egemenliği belirtme
b 4. Manda ve himaye kabul olunamaz (Erzurum Kongresi)	d) Mondros'un 7. maddesine dayalı yeni işgalleri önleme

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Tarih şeridinde yer alan Havza Genelgesi ile ilgili bilgi kartı incelendiğinde, Mustafa Kemal Paşa'nın bu genelgeyle ulaşmak istediği temel



A) İstanbul Hükümeti adına İtilaf Devletleri ile ateşkes imzalamak

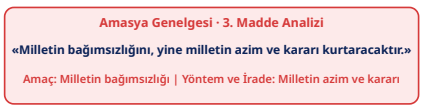
B) Türk halkında işgallere karşı millî bilinci ve heyecanı uyandırmak

C) Anadolu'daki kolorduların silahlarını İtilaf subaylarına teslim etmek

D) Doğu Anadolu'da yabancı bir devletin manda yönetimini kurmak

3 KISA CEVAP

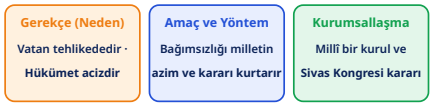
Belge kartında verilen Amasya Genelgesi'nin «Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.» maddesinin neden bir



İstanbul Hükümeti ve padişah iradesini yok sayarak egemenliği doğrudan milletin.

4 TABLOYU TAMAMLA

Amasya Genelgesi analiz kartlarında verilen maddelerin hangi unsuru (Gerekçe, Amaç ve Yöntem, Kurumsallaşma) karşıladığını ve temel yorumunu



Amasya Genelgesi Maddesi	İlgili Unsur	Tarihsel Yorumu
1. Vatanın bütünlüğü ve bağımsızlık tehlikededir.	Gerekçe (Neden)	Kurtuluş Savaşı'nın neden başladığını açıklar
2. İstanbul Hükümeti görevini yerine getirememektedir.	Gerekçe (Neden)	İstanbul yönetiminin çaresizliğini ortaya koyar
3. Bağımsızlığı milletin azim ve kararı kurtaracaktır.	Amaç ve Yöntem	İlk kez millî egemenliğe (ulusal iradeye) vurgu yapar
4. Etki ve denetimden uzak millî bir kurul oluşturulmalıdır.	Kurumsallaşma	Temsil Heyeti fikrini ilk kez gündeme getirir

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Millî Mücadele'nin hazırlık dönemi gelişmeleriyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Amasya Genelgesi'nin birden fazla komutanın imzasıyla yayımlanması, mücadeleyi kişisellikten çıkarıp halka mal etmiştir.	☑	☐
Mustafa Kemal Paşa, Havza Genelgesi'ni yayımlamadan hemen önce Samsun'da askerlik mesleğinden istifa etmiştir.	☐	☑
Erzurum Kongresi'nde alınan «Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz» kararıyla ilk kez millî sınırlardan söz edilmiştir.	☑	☐
Erzurum Kongresi toplanış amacı ve katılan delegeler bakımından ulusal, aldığı kararlar bakımından ise bölgesel bir kongredir.	☐	☑
Mebusan Meclisi'nin derhal toplanması ve hükümet işlerinin meclisçe denetlenmesi kararı millet iradesine verilen önemi gösterir.	☑	☐

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerde boş bırakılan yerleri kutudaki uygun tarihî kavramlarla tamamlayınız.

Alaşehir · Amasya · Kâzım Karabekir · Temsil · Havza

1. Mustafa Kemal Paşa'nın 28 Mayıs 1919'da tek başına yayımladığı ve protesto mitingleri istediği belge **Havza** Genelgesi'dir.
2. Millî Mücadele'nin gerekçesi, amacı ve yöntemi ilk kez 22 Haziran 1919 tarihli **Amasya** Genelgesi'nde açıklanmıştır.
3. Askerlikten istifa ederek sine-i millete dönen Mustafa Kemal'e Erzurum'da bağlılığını bildiren 15. Kolordu Komutanı **Kâzım Karabekir** Paşa'dır.
4. Erzurum Kongresi sonunda Doğu illerini temsil etmek üzere 9 kişiden oluşan **Temsil** Heyeti kurulmuştur.

7 SIRALAMA

1919 yılında Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde yaşanan aşağıdaki tarihî gelişmeleri kronolojik oluş sırasına göre 1'den 4'e kadar sıralayınız.



3 Mustafa Kemal Paşa'nın 7–8 Temmuz 1919 gecesi Erzurum'da askerlik mesleğinden istifa ederek sine-i millete dönmesi

1 Mustafa Kemal Paşa'nın 28 Mayıs 1919'da Havza Genelgesi'ni yayımlayarak işgallere karşı mitingler düzenlenmesini istemesi

4 23 Temmuz 1919'da toplanan Erzurum Kongresi'nde manda ve himayenin ilk kez reddedilip 9 kişilik Temsil Heyeti'nin kurulması

2 22 Haziran 1919'da Amasya Genelgesi ile Millî Mücadele'nin gerekçesi, amacı ve yönteminin tüm millete ilan edilmesi

8 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Erzurum Kongresi'nde kabul edilen dört temel karar kartı incelendiğinde, bu kararlarla ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi **yanlıştır?**



A) I. kararda «millî iradeyi hâkim kılmak» ifadesiyle ulusal egemenlik ilkesi vurgulanmıştır.

B) II. kararda «manda ve himaye kabul olunamaz» denilerek tam bağımsızlık hedeflenmiştir.

C) III. kararda azınlıklara siyasi egemenliğimizi bozacak imtiyazlar verilmesine karşı çıkılmıştır.

D) IV. kararda Mebusan Meclisi'nin kapatılarak yönetimin tek kişiye bırakılması savunulmuştur.

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Amasya Genelgesi'nin hazırlanış sürecini gösteren şemaya göre, Mustafa Kemal Paşa'nın genelge metnini Kâzım Karabekir ve Cemal Paşa



A) İstanbul Hükümeti'nden yeni bir ordu müfettişliği görevi talep etmek

B) Bölgesel kurtuluş çarelerini ve yabancı devlet himayesini yaygınlaştırmak

C) Mücadeleyi kişisel olmaktan çıkarıp halk üzerindeki etki ve güveni artırmak

D) Erzurum ve Sivas kongrelerinin toplanmasını süresiz olarak ertelemek

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Erzurum Kongresi'nin toplanış şekli ile aldığı kararları karşılaştıran diyagram incelendiğinde, hangi madde kongrenin «ulusal (millî)» nitelikte



A) Millî sınırlar içinde vatanın bölünmez bir bütün olduğunun ilan edilmesi

B) Toplantıya yalnız Doğu Anadolu vilayetlerinden seçilen delegelerin katılması

C) Kongrenin Doğu Anadolu ve Trabzon cemiyetleri tarafından düzenlenmesi

D) Karadeniz ve Doğu Anadolu'daki Rum-Ermeni faaliyetlerine karşı önlem alınması

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki tarihî kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle büyük bir devletin başka bir milleti himayesi altına

Mustafa Kemal Paşa'nın 16 Mayıs 1919'da Samsun'a gitmek üzere yola çıktığı vapur	B A N D I R M A
Amasya Genelgesi'nde her türlü etki ve denetimden uzak kurulması istenen heyetin niteliği	M İ L L Î
Erzurum ve Sivas'ta delegelerin katılımıyla düzenlenen ulusal kurultayların genel adı	K O N G R E
Bölgesel veya ulusal kongrelere halk adına katılmak üzere seçilen temsilci	D E L E G E
22 Haziran 1919'da Kurtuluş Savaşı'nın programının açıklandığı Anadolu şehri	A M A S Y A

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

MLNDA

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Karşılaştırma kartında verilen Erzurum Kongresi'nin «Kuvâ-yı Millîye'yi etkin, millî iradeyi hâkim kılmak esastır.» ve «Manda ve himaye kabul



«Millî iradeyi hâkim kılmak» kararı yönetimde halkın söz sahibi.

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.